

กระดานข่าวงานวิจัยใช้ได้จริง :

พืชอาหาร พืชสมุนไพร

กลุ่มวิจัยพฤกษศาสตร์และพืชไร่
สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร
ประจำเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

โสมไทย

ชื่อวิทยาศาสตร์: *Talinum paniculatum* (Jacq.) Gaertn.

วงศ์พืช: Talinaceae (เดิมถูกจัดรวมไว้ในวงศ์ Portulacaceae)

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์: พืชล้มลุก ลำต้นตั้งตรง อวบน้ำ สูง 80-120 เซนติเมตร รากยืดยาวออกและหนาขึ้น แกนกลาง ลำต้น อวบ เจริญขึ้นมาจากโคนลำต้นที่บวมป่อง กิ่งมีจำนวนปานกลางถึงมาก เจริญเป็นลำดัดขึ้นมาจากโคนต้น

ใบ ในต้นอ่อนเป็นกระจุกเล็ก เมื่อโตขึ้นแยกชัดเป็นใบเดี่ยว เรียงสลับจากโคนต้น มีจำนวนมาก อวบน้ำ ก้านใบยาว 2-7 มิลลิเมตร แผ่นใบอวบน้ำ รูปขอบขนานถึงรูปรี ขนาด 6-18 x 2-7 เซนติเมตร ปลายใบเป็นติ่งแหลมอ่อน ขอบใบเรียบ โคนใบสอบเรียวเล็ก

ช่อดอก ออกที่ปลายยอด แบบช่อแยกแขนงจำนวนมาก แขนงช่อดอกเป็นช่อกระจุกด้านข้าง เจริญบนก้านช่อดอกสั้น ๆ ทรงระบอก ยาว 2-4 เซนติเมตร ช่อกระจุกแยกออกเป็น 3-5 ส่วน ใบประดับและใบประดับย่อยลดรูป ก้านดอกรูปเส้นด้าย ค่อนข้างป่องตรงใต้ดอก

ผล แบบแห้งแตกตามยาว แยกเป็น 3 พู รูปทรงค่อนข้างกลม

เมล็ด รูปออกกลม มีจำนวนมาก ขนาดเล็ก เมื่อแก่มีสีดำเป็นเงา ผิวเมล็ดเป็นปุ่ม ปุ่มเล็กเรียงกระจายทั่วเมล็ด

ดอก บานกลางวัน ตั้งแต่เวลา 8.00-17.00 นาฬิกา ดอกเล็ก มีจำนวนมากกว่า 50 ดอกต่อช่อ กลีบเลี้ยง 2 กลีบ ขนาดเกือบเท่ากัน ร่วงง่าย กลีบดอก 5 กลีบ สีชมพูอ่อนถึงเข้ม ก้านชูอับเรณู 10-12 ก้าน ยาวไม่เท่ากัน อับเรณูสีเหลืองสด รั้งไขเหนียวกกลีบ ก้านเกสรเพศเมียยาวเท่ากันหรือสั้นกว่าก้านชูอับเรณู ยอดเกสรเพศเมียเป็น 3 แฉก

คุณสมบัติทางอาหารและสมุนไพร: ประโยชน์ทางอาหาร ใบลวกและกินเป็นผักสลัด ประโยชน์ทางสมุนไพร ใช้รากต้มดื่มเป็นยาไป

แนวทางในอนาคต: ใบของโสมไทยมีลักษณะเป็นเมือกคล้ายโสมคน (*Talinum fruticosum* (L.) Juss.) นิยมปลูกเพื่อบริโภคเป็นอาหารในเขตร้อนของประเทศแถบแอฟริกาตะวันตก คิวบา และในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เจริญเติบโตได้ง่ายเช่นเดียวกับโสมคน จึงเหมาะสมที่จะส่งเสริมให้มีการเพาะปลูกหรือปรับปรุงพันธุ์เพื่อวิจัยต่อยอดและพัฒนาเป็นพืชอาหารและพืชสมุนไพรได้อย่างดี

